

COPII RĂMAȘI ACASĂ URMARE A PLECĂRII PĂRINȚILOR LA MUNCĂ PESTE HOTARE

Broșură informativă cu răspunsuri
pentru specialiștii în domeniul
protecției copilului

CASTLE - Copii rămași acasă urmare a migrației forței de muncă: sprijinirea familiilor transnaționale moldovenești și ucrainene în UE

Broșură informativă cu răspunsuri pentru specialiștii în domeniul protecției copilului, elaborată și publicată în cadrul proiectului „CASTLE - Copii rămași acasă, urmare a migrației forței de muncă: sprijinirea familiilor transnaționale moldovenești și ucrainene în UE”, implementat de Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, România, în parteneriat cu Fundația Terre des hommes România, Terre des hommes Moldova, Terre des hommes Ucraina, Institutul Ucrainean de Cercetări Sociale după Oleksandr Yaremenko și Academia de Studii Economice din Moldova.

Proiectul CASTLE este cofinanțat de Uniunea Europeană, contractată de Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor Migraționiste (ICMPD) prin intermediul Migration Partnership Facility (MPF) – ICMPD/2021/MPF-357-004.

Proiectul CASTLE a fost conceput pentru susținerea autorităților din Republica Moldova și Ucraina, în scopul îmbunătățirii politicilor de protecție a familiilor transnaționale afectate de migrația forței de muncă către Uniunea Europeană.

Broșură revizuită de Tdh Moldova

Text original: Tatiana Turchină

Coordonator: Cristina Triboi, specialistă în protecția copilului, Tdh Moldova

Grafică și machetare: InBox Advertising

Această broșură a fost produsă cu asistența financiară a Uniunii Europene, contractată de ICMPD, prin intermediul Migration Partnership Facility. Conținutul acestei broșuri constituie responsabilitatea Fundației Terre des hommes Moldova și nu reflectă neapărat poziția Uniunii Europene sau a ICMPD.

Donatori:

Parteneri:

INTRODUCERE

Fenomenul migrației este binecunoscut pentru populația din Republica Moldova. Plecarea la muncă peste hotare se asociază, în mare parte, cu aspirația adulților de a-și satisface necesitățile legate de casă, familie, sănătate, de creșterea și dezvoltarea copiilor. Unii adulți pun un accent mai mare pe bunăstarea familiei, alții sunt în căutarea experienței și a creșterii profesionale – **cauzele migrației sunt foarte diverse**. Plecarea la muncă peste hotare poate fi pe termen scurt, determinat, sau pe termen lung, nedeterminat.

Decizia de a pleca peste hotare este provocatoare și uneori riscantă, implică cheltuieli și beneficii, necunoaștere și schimbare. În majoritatea cazurilor, părinții nu au posibilitatea să plece peste hotare, de la bun început, împreună cu copiii sau nu își doresc acest lucru, pentru că intenționează să revină acasă. Astfel, copiii rămân în grija bunicilor, a rudelor apropiate sau a altor persoane de încredere.

Prin intermediul acestei broșuri, **apelăm la profesionalismul specialiștilor din domeniul protecției copiilor** (asistentul social, cadrul didactic, psihologul, medicul de familie, polițistul și autoritatea tutelară locală), pentru a-i sensibiliza să acționeze în scopul asigurării protecției și siguranței copiilor, ai căror părinți intenționează să plece la muncă peste hotare sau deja au plecat.

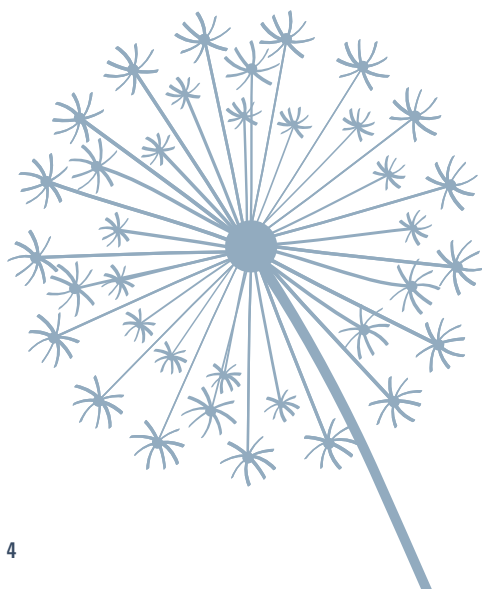
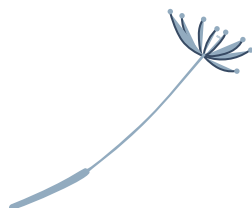
Cunoașterea necesităților și a vulnerabilităților asociate cu lipsa părinților constituie o modalitate de **identificare a soluțiilor optime și individuale** pentru fiecare situație. Materialele prezentate în această broșură vor servi drept suport informativ pentru profesioniști, pentru o mai bună înțelegere a situației copiilor ai căror părinți sunt plecați peste hotare și pentru a întreprinde anumite acțiuni în favoarea copiilor.

Doar lucrând în echipă, specialiștii vor asigura protecția copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare.

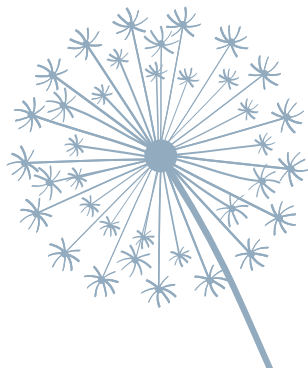
CUPRINS

1	De ce trebuie să monitorizez copiii ai căror părinți pleacă peste hotare?	5
2	Ce este adevărat și ce este mit despre copiii ai căror părinți pleacă peste hotare?	9
3	Care sunt necesitățile copiilor rămași acasă?	15
4	Ce acțiuni trebuie să întreprind înainte de plecarea părinților la muncă peste hotare?	19
5	Ce acțiuni trebuie să întreprind după plecarea părinților la muncă peste hotare?	25
6	Cum respect confidențialitatea informației despre situația copiilor și a familiilor acestora?	31
7	Ce referințe legislative și alte resurse utile pot consulta?	33

**DE CE TREBUIE SĂ MONITORIZEZ COPIII AI
CĂROR PĂRINȚI PLEACĂ PESTE HOTARE?**

Fiecare persoană este în drept să-și construiască propriul destin. Fiecare are libertatea de a-și decide viitorul și modalitățile prin care își poate realiza dorințele și scopurile vieții.

Adultul care a ales drumul străinătății, cu intenția de a-și îndeplini misiunea față de copil și familie, era convins că asigurarea bunăstării va menține o relație pozitivă cu cei de acasă. Experiența a demonstrat că relația părinte-copil, în pofida remitențelor, a luat un alt contur – distanță emoțională, neînțelegere în comunicare, cerințe și așteptări mari față de părinți/copii etc.

Migrația este un fenomen ce produce schimbare, or schimbarea solicită eforturi de adaptare. Consecințele migrației nu s-au lăsat așteptate. Copiii și familia se confruntă cu efectele negative, însă nu pot fi neglijate nici efectele pozitive ale migrației.

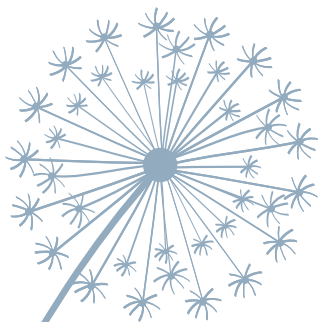
Exemple de efecte pozitive ale migrației asupra copiilor:

- îmbunătățirea condițiilor de trai pentru cei rămași acasă;
- achiziția obiectelor necesare pentru un trai decent;
- asigurarea studiilor copiilor;
- creșterea gradului de alfabetizare în domeniul tehnologiilor informaționale;
- dobândirea abilităților de viață independentă;
- tratamentul și menținerea sănătății;
- călătorii și vacanțe în străinătate.

Exemple de efecte negative ale migrației asupra copiilor:

- scăderea performanțelor școlare și absenteism școlar;
- dereglarea poftei de mâncare, dureri de cap, dureri abdominale, insomnii;
- sentimentul de singurătate;
- dificultatea de integrare într-un grup de semeni și de relaționare cu copiii / adulții;
- depresii și stări emoționale negative determinate de lipsa afecțiunii;
- prezența unor aspirații nerealiste față de viitor;
- formarea unei identități neadecvate;
- incidența mai mare a consumului de alcool și tutun;
- creșterea incidenței comportamentelor deviante;
- manifestări agresive față de unul sau ambii părinți;
- agravarea relației dintre copil și părintele rămas acasă.

Experiența și studiile denotă diferențe în efectele asupra copilului în funcție de cine pleacă – mama, tata sau ambii părinți.

Dacă pleacă doar tata, mama reușește, de cele mai multe ori, să-și asume responsabilitatea de îngrijire a copilului, dar apar probleme de impunere a autorității în perioada adolescenței.

Atunci când tata rămâne cu copilul, problemele sunt de altă natură, pentru că lui îi este mai dificil să facă față tuturor responsabilităților ce țin de îngrijirea, creșterea și educarea copilului.

„Plecarea mamei este resimțită mult mai dureros de copii decât plecarea tatălui, ceea ce se explică prin legătura spirituală specială dintre copil și mamă, inclusiv în cazul băieților. Acei copii a căror mamă este plecată peste hotare, sunt mai închiși, mai nostalgici, cu greu își stăpânesc lacrimile, comparativ cu situațiile în care tatăl este plecat.”¹

Pentru o înțelegere mai bună a copiilor rămași acasă și a experienței trăite de ei, se recomandă ca specialiștii să țină cont de următoarele aspecte:

Copilul mic sau mare, nu poartă nicio vină pentru condițiile existențiale, care au determinat părinții să ia calea muncii în străinătate.

Copiii nu sunt responsabili pentru decizia luată de părinți.

Copiii nu au competențele psihosociale suficient de dezvoltate pentru a face față valului de emoții asociate cu plecarea părinților, pentru a-și gestiona viața de zi cu zi, pentru a-și asuma responsabilități ce depășesc potențialul lor fizic și psihic. De aceea, adesea, copiii dezvoltă reacții psiho-traumatizante sau reacții dezadaptative la stres, cum ar fi: abandon școlar, izolare socială, comportament agresiv sau excentric etc.

Fiecare copil suferă în felul său din cauza lipsei părinților. Unii ajung să fie triști și retrași sau sunt supărați, iritați, agitați, iar alții se revoltă împotriva celor din jur.

„Indiferent de vârsta și sexul copiilor, aceștia sunt frustrați și percep lipsa părinților drept o problemă, care determină maturizarea lor precoce.”²

Sentimentul de insecuritate este trăit de majoritatea copiilor ai căror părinți sunt plecați.

¹ D. CHEIANU-ANDREI (coord.), R. GRAMMA, S. MILICENCO, V. PRIȚCAN, V. RUSNAC, D. VACULOVSCI, Studiu „Necesitățile specifice ale copiilor și vârstnicilor lăsați fără îngrijirea membrilor de familie plecați la muncă peste hotare” . Chișinău, 2011.

² Idem

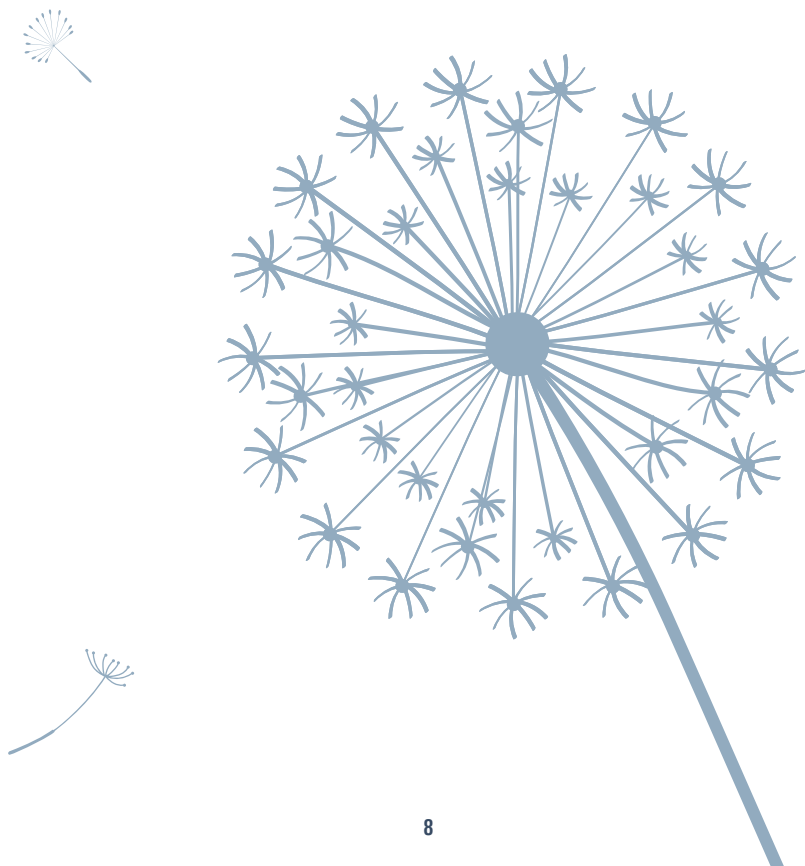

Mulți copii manifestă sentimente ambivalente față de părinții plecați. Pe de o parte, dorul și tristețea îi inundă pe perioada despărțirii, se bucură enorm la venirea părinților acasă; iar după ce aceștia vin, copiii așteaptă ca ei să plece cât mai repede. Deseori, părinții sunt percepuți ca o sursă de disconfort, de control.

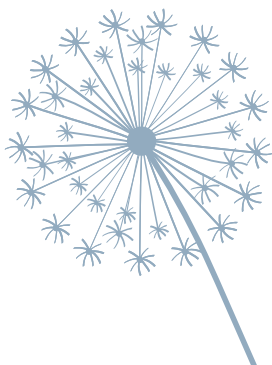
Copiii trebuie abordați în mod individual și complex, în același timp. Reacțiile emoționale și comportamentale ale copilului depind de mai mulți factori – vârsta, nivelul de maturitate și cognitiv, vârsta la care au plecat părinții peste hotare, calitatea relației cu părinții înainte de plecarea lor, modul în care a fost pregătit copilul înainte de plecare, perioada despărțirii, relația copilului cu tutorele.

În aceste condiții, rezolvarea problemei responsabilității privind supravegherea, creșterea, îngrijirea și reprezentarea copilului, inclusiv prin luarea unei măsuri de protecție a copilului, devine o prioritate a specialiștilor și reprezentanților legali/ autorității tutelare. Efectele negative menționate mai sus ar putea fi prevenite prin sprijinul specialiștilor în protecția copilului.

CE ESTE ADEVĂRAT ȘI CE ESTE MIT DESPRE COPIII AI CĂROR PĂRINȚI PLEACĂ PESTE HOTARE?

Copiii, ai căror părinți sunt plecați peste hotare, constituie o nouă categorie față de care societatea manifestă milă, în special față de cei mici și intoleranță, mai mult față de cei mari, care, în percepția societății, au devenit distanți și materialști.

Despre acești copii, adesea, se vorbește în termeni de „copii abandonati”, „sărmanii copii”, „copii fără emoții”, „copii cu dorințe materiale”, „copii care nu sunt interesați de altceva decât plăcerea de moment”, „copii lipsiți de empatie”, „copii de bani gata”, „copii care aruncă banii în vânt”.

CE ESTE ADEVĂRAT ȘI CE ESTE MIT DESPRE ACEȘTI COPII?

„Copiii, ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare, sunt copii abandonati.”

Abandonul (df.) este definit ca părăsirea cu bună știință a unui copil de către părintele său, care poate fi identificat și a cărui intenție nu este de a se întoarce, ci de a respinge voit răspunderea părintească. Mai mult, niciun alt membru al familiei nu poate sau nu vrea să-și asume răspunderea de părinte și să aibă grijă de copil.

Fenomenul migrației include mii de părinți care, odată plecați, au dat de știre peste o perioadă lungă de timp, au revenit acasă peste mulți ani, doar după ce șederea lor în țara de destinație a fost legalizată. Acest lucru era caracteristic perioadei de început a migrației în masă a cetățenilor Republicii Moldova. Atunci s-a creat percepția despre „abandonul copiilor”.

Situația copiilor, ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare, nu este una de abandon, pentru că părinții nu au respins copiii, ci au încercat să le ofere un trai și un viitor mai bun, fiind la distanță. Mai mult decât atât, majoritatea părinților intenționează, după o perioadă de timp, să ia copiii cu ei sau să revină în țară. **Majoritatea părinților plecați trăiesc cu sentimentul de vină că nu pot fi lângă copii, iar unul dintre scopurile lor este să facă tot posibilul să fie împreună.**

De vorbă cu copiii...

„Aveam 10 ani când părinții mei au decis că trebuie să plece peste hotare ca să ne fie mai bine. Partea proastă e că nu s-au mai întors de atunci, doar pentru scurte perioade de timp. Partea bună e că nu m-am simțit abandonat nici măcar o clipă în cei aproape 8 ani de când sunt plecați. După mine, abandonati sunt acei copii lăsați lângă container, duși în centre de plasament. Prezenta fizică e extrem de importantă, de acord, dar n-am simțit nici măcar un sfert de clipă că părinții mei m-ar fi abandonat. M-am simțit ascultat și înțeles atunci când aveam nevoie.”

„Copii răsfățați, alintați, needucați, obraznici.”

Este adevărat că majoritatea copiilor au beneficiat de multe privilegii din partea părinților plecați la muncă peste hotare, mulți dintre ei neputând să înțeleagă sacrificiile părinților. Comunicarea limitată între părinți și copii, lipsa atașamentului și a funcționării unui model familial s-a resimțit la nivelul comportamentului multor copii.

Cu toate acestea, copiii nu pot fi „needucați” și „obraznici” pentru că așa doresc ei. Fiind fără grija și supravegherea directă a părinților, copiii au învățat comportamente sociale și de comunicare nu tocmai pozitive. Copiii nu se pot autoeduca fără a fi ghidați, fără a cunoaște reguli și limite și cum anume trebuie să fie respectate acestea. Atunci când părinții, pe de o parte, compensează lipsa afecțiunii prin bunuri materiale, iar pe de altă parte, nu reușesc să reglementeze comportamentul copilului, acesta se comportă similar unui copil nesupravegheat.

„Părinții își sacrifică viața pentru copii, plecând la muncă peste hotare, iar ei nu manifestă niciun pic de stimă.”

Experiența demonstrează că relația dintre părinții plecați și copiii rămași s-a răcit în multe cazuri. Neînțelegerea reciprocă și comunicarea pe canale diferite creează percepția lipsei respectului și a stimei față de părinți. Copiii sunt blamați pentru această atitudine.

Stima și respectul se cultivă prin dragostea față de copil, care este ca o binecuvântare, iar dacă aceasta nu există, toate bucuriile vieții sunt pierdute. Părinții plecați peste hotare încearcă să își recapete iubirea prin oferirea necondiționată a beneficiilor, fără a le cultiva copiilor o atitudine de respect față de ei. A învăța să respecti necesită modele demne de urmat. Ce să facă copiii, care nu au modele de conduită și atitudini ce transmit mesaje de stimă și respect? Ce să facă copiii care primesc de la cei din jur mesaje de condamnare a părinților pentru că au decis să plece? Cum să reușească un copil să învețe respectul într-un mediu în care acesta și-a pierdut din valoare? Iată de ce, fiecare adult trebuie să demonstreze respect, inclusiv față de proprii părinți, astfel și copiii vor vedea ce înseamnă stima față de părinți.

„Copii fără copilărie, sărind peste adolescență, direct în viața de adult.”

Plecarea părinților peste hotare a accelerat procesul de maturizare a multor copii prin supraîncărcarea cu sarcini și responsabilități de adult (gătit, menaj, spălatul hainelor, plata facturilor lunare etc.), îngrijirea și creșterea fraților mai mici. Copiii care la vârsta adolescenței au preluat rolul adulților nu au parcurs în mod firesc etapele de dezvoltare.

În această situație există riscul exploatării prin muncă, fie din partea părintelui în grija căruia a rămas copilul, fie din partea custodelui/tutorelui. De asemenea, apare riscul lipsei dorinței de a întemeia o familie, fiindu-i deteriorată reprezentarea despre viața de familie și datorită saturației precoce de responsabilități familiale.

Adolescenții, în special, vor căuta afecțiunea și aprecierea nu doar printre prieteni, ci și în relațiile intime premature. „Lipsa unei educații adecvate privind viața sexuală și lipsa supravegherii pot conduce la relații intime, fugă de acasă, concubinaj, comportamente cu risc crescut pentru contractarea unor infecții cu transmitere sexuală sau chiar apariția de sarcini nedorite la vârsta adolescenței”.³

În același timp, o bună parte din copii au apreciat pozitiv experiența de viață prin care au devenit responsabili pentru frații mai mici sau au avut grijă de gospodărie. Unii copii relatează că anume această experiență i-a făcut mult mai responsabili, mai organizați, au devenit independenți, și-au format deprinderi de viață.

De vorbă cu copiii...

„Nu e ușor deloc să-ți porți de grijă fără mama alături. Îmi era greu să mă acomodez la noua situație. Dar o aveam pe bunica alături, care niciun minut nu m-a lăsat să sufăr de una singură. Încetul cu încetul, am înțeles că dacă mama a reușit la vârsta ei să ia o decizie importantă, pot face la fel. Am decis să învăț bine pentru a putea merge la studii acolo, la mama. Am renunțat la distracții, o ajutam mult pe bunica. Mă bucur că aveam o prietenă care mă susținea și cu care puteam povesti de-ale noastre, între fete. Datorită susținerii mamei, am putut vedea partea pozitivă a situației. Având un scop în viață, am reușit să trec prin aceste greutăți, să învăț lecții de viață și să fiu o luptătoare ca mama. Și nu regret.”

„Copii care trăiesc și caută plăcerea de moment”

Copiii, ai căror părinți sunt plecați peste hotare, au învățat că dorințele lor pot fi realizate într-un timp foarte scurt. Este un comportament învățat prin condiționare și întărire.

Copiilor le este specific să trăiască emoții de moment, să se simtă fericiți atunci când dorințele lor sunt îndeplinite. A trăi emoții și sentimente plăcute asociate efortului sau a trece prin aceste stări în momentul atingerii unui scop este un lucru rar întâlnit, chiar și în cazul adulților. În fond, fiecare persoană are nevoie să trăiască emoții pozitive.

Cine îi învață pe copii cum și când să-și trăiască emoțiile pozitive, cum să gestioneze emoțiile negative? În condițiile lipsei unuia sau a ambilor părinți copilul este nevoit să-și inhibe emoțiile negative de tristețe, dezamăgire, frică, furie și să caute emoții pozitive. Din aceste motive, se creează percepția că acești copii trăiesc doar cu fericirea din prezent.

³ C. Luca, A.S. Gulei, N. D. Azoitei „Asistența socială, psihologică și juridică a copiilor rămași singuri acasă ca urmare a plecării părinților la muncă în străinătate: metodologie.” Asociația Alternative Sociale, Iași, Ed. Terra Nostra, 2007.

„Copiii crescuți fără părinți nu pot ajunge adulți normali.”

Indiscutabil, un mediu familial favorabil este factorul cheie în dezvoltarea unei personalități armonioase. Totodată, experiența de viață a cunoscut sute de exemple în care copiii proveniți din familii fie monoparentale, fie divorțate, fie vulnerabile, au reușit să devină personalități remarcabile. Mii de copiii crescuți și educați în medii rezidențiale s-au realizat în viața de adult.

De aceea, a crește cu părinți plecați peste hotare, nicidecum nu înseamnă a avea o viață de adult lipsită de succes. Printre tinerii și adulții din țară sunt foarte mulți care privesc trecutul fără părinți ca pe o experiență dură, dar, în același timp, cu multe lecții de viață și recunoștință.

Omului îi este dată capacitatea de a lupta și a învinge. Fiecare copil este dotat cu resurse și potențial suficient pentru a face față situației și a-și construi un viitor mai bun.

De reținut:

Mai sus, au fost expuse câteva dintre prejudecățile, în viziunea societății, despre copiii ai căror părinți sunt plecați peste hotare. Specialiștii trebuie să privească dincolo de prejudecăți, să abordeze copiii necondiționat și să înțeleagă că acești copiii, în pofida beneficiilor materiale permise de la părinți, sunt expuși mai multor **riscuri**:

violență psihologică din partea părintelui în grija căruia a rămas copilul sau a custodelui/-tutorelui, precum și din partea altor persoane din comunitate;

supraîncărcare cu sarcini - preluarea responsabilităților de adult (gătit, menaj, spălatul hainelor, plata facturilor lunare etc.), îngrijirea și creșterea fraților mai mici;

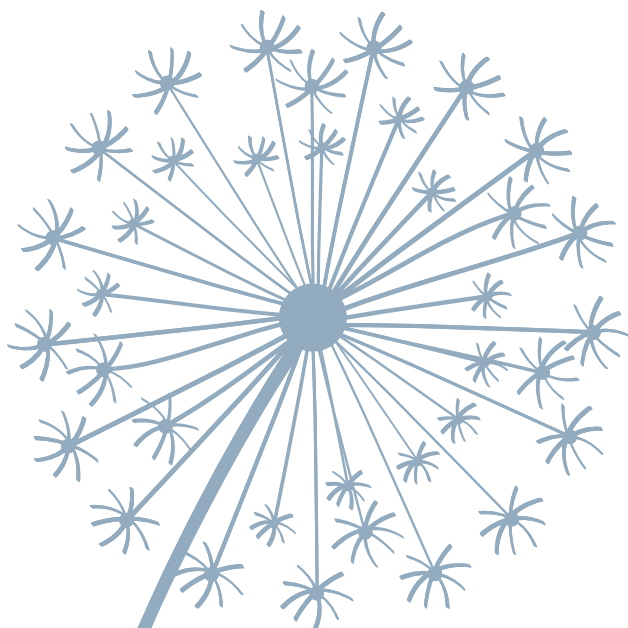
discriminare și excludere din mediul social, copiii migrantilor fiind percepuți în mod diferit și fiindu-le atribuite atitudini și prejudecăți ce vizează în mare parte părinții plecați peste hotare;

dezvoltare insuficientă a abilităților de viață independentă necesare pentru a face față dificultăților viitoare ca adult: independență în luarea deciziilor, încrederea în forțele proprii, abilități de management al timpului și al banilor, controlul și exprimarea emoțiilor, relaționare și comunicare etc.;

- **violență sexuală, trafic de copii** - supravegherea slabă a copiilor sau lipsa acesteia pot atrage potențiali agresori sexuali, recrutați sau traficanți de copii;
- **limitarea accesului** copiilor la servicii de sănătate, educație și la beneficii sociale;
- **îmbolnăviri** - sentimentul de nesiguranță, îngrijorare, vinovăție, stresul cronic pot duce la depresie, probleme psihosomatice, tulburări de alimentație, de somn și comportament.

E de datoria specialiștilor în domeniu să depășească prejudecățile, să analizeze fiecare caz în parte, să determine cauzele unui anumit comportament și să realizeze riscurile la care sunt expuși copiii rămași acasă. Ulterior, să colaboreze cu părinții, cu custodele/tutorele sau cu alți specialiști, pentru a oferi sprijinul și protecția necesare copilului.

CARE SUNT NECESITĂȚILE COPILOR RĂMAȘI ACASĂ?

Oriunde s-ar afla părinții, prezenți sau plecați la muncă în străinătate, toți copiii au aceleași necesități, satisfacerea cărora contribuie la dezvoltarea sănătoasă a acestora. În cazul copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, unele nevoi sunt mai accentuate – nevoia de afecțiune, aprobare, acceptare, siguranță, protecție. Absența contactului fizic, precum și sentimentele de singurătate, dor și tristețe, accentuează aceste nevoi.

Necesitățile copiilor rămași acasă fără unul sau ambii părinți:

Nevoia de siguranță și protecție.

Bunăstarea economică nu reflectă neapărat ceea ce numim securitatea și protecția copilului; faptul că acești copii dispun de o libertate artificială prin absența părintelui / părinților, nu înseamnă că ei se simt foarte bine, ei oricum au nevoie de supraveghere, ghidare, limite, reguli, care le asigură securitatea vieții.

Nevoia de dragoste și afecțiune.

Lipsa afecțiunii parentale determină copilul să fie în căutare de obiectul sau persoana care-i va satisface necesitatea de atenție afectivă, care-i va asigura un confort emoțional. Copilul așteaptă afecțiune exprimată în cuvinte și prin comportament. Copilul are nevoie să i se arate că este dorit și iubit pentru că există, dar nu pentru cine este, ce face sau nu face.

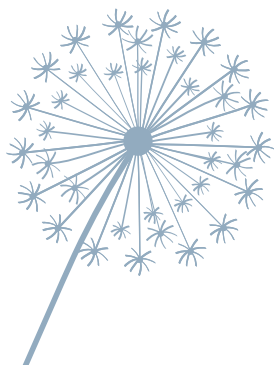

Nevoia de atașament. Un atașament față de cineva înseamnă să fii absolut dispus să cauți apropierea și contactul cu persoana în cauză, în mod special, atunci când situația este nesigură; copilul lipsit de atașamentul parental se poate atașa de unele obiecte sau de persoane adulte în care are încredere că acestea vor fi disponibile, receptive și că îi vor acorda ajutor ori de câte ori va fi nevoie.

Nevoia de comunicare cu părinții, bunicii și tutorele.

Copilul așteaptă să fie ascultat, înțeles, să găsească un sprijin pentru a lua anumite decizii. Copilul își dorește să poată comunica deschis, fără a fi blamat sau criticat. Copilul are nevoie să exprime prin cuvinte emoțiile și trăirile sale. Satisfacerea nevoii de comunicare contribuie la cunoașterea de sine, la formarea identității și a imaginii de sine, la descoperirea lumii înconjurătoare cu avantajele și dezavantajele sale. Prin comunicare, copilul va învăța să caute și să solicite ajutor în situațiile periculoase / de risc.

Nevoia de aprobare și de acceptare, care poate fi satisfăcută prin mesaje de valorizare și prețuire și care au un impact foarte mare asupra dezvoltării încrederii și imaginii de sine pozitive.

Nevoia de încurajare, stimulare și apreciere. Pentru a obține rezultate mai bune, orice copil simte nevoia ca micile sale succese să fie încurajate. Toți copiii au nevoie să li se confirme faptul că ceea ce întreprind are valoare.

Nevoia de a avea o familie. Una dintre îngrijorările copiilor este stabilitatea familiei. În condițiile în care unul dintre părinți este plecat peste hotare, copilul are nevoie să știe și să simtă spiritul apartenenței la un grup distinct în care să existe armonie și dragoste, înțelegere și răbdare. Nesatisfacerea acestei nevoi creează discrepanțe în reprezentarea despre ce este o familie.

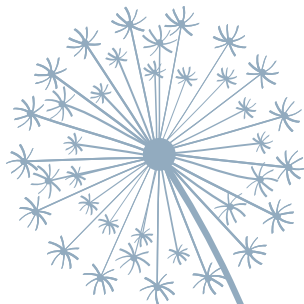
Nevoia de informații despre plecarea propriu-zisă, despre schimbările care vor apărea după plecarea părintelui/părinților, despre cum va trăi mai departe: unde și cu cine va locui, ce rol va avea tutorele, ce se va schimba în viața lui, cine îl va ajuta cu școala, cine îi va organiza petrecerea de ziua sa de naștere, la cine să apeleze după ajutor etc.

De reținut:

Atunci când una dintre nevoile copilului nu este satisfăcută, el se află în dezechilibru psiho-emoțional și comportamental. Copilul nu este capabil să înțeleagă ce se întâmplă cu el în plan emoțional din cauza nevoilor nesatisfăcute, el nu are dezvoltate abilitățile de a face față stărilor emoționale negative. Acestea se transformă în reacții sau comportamente nepotrivite, orientate spre sine sau spre ceilalți.

Sarcina adultului este să identifice nevoile ce generează comportamentul nedorit al copilului și să caute modalități mai adecvate prin care să realizeze aceste nevoi și să elimine comportamentele nedorite / nepotrivite.

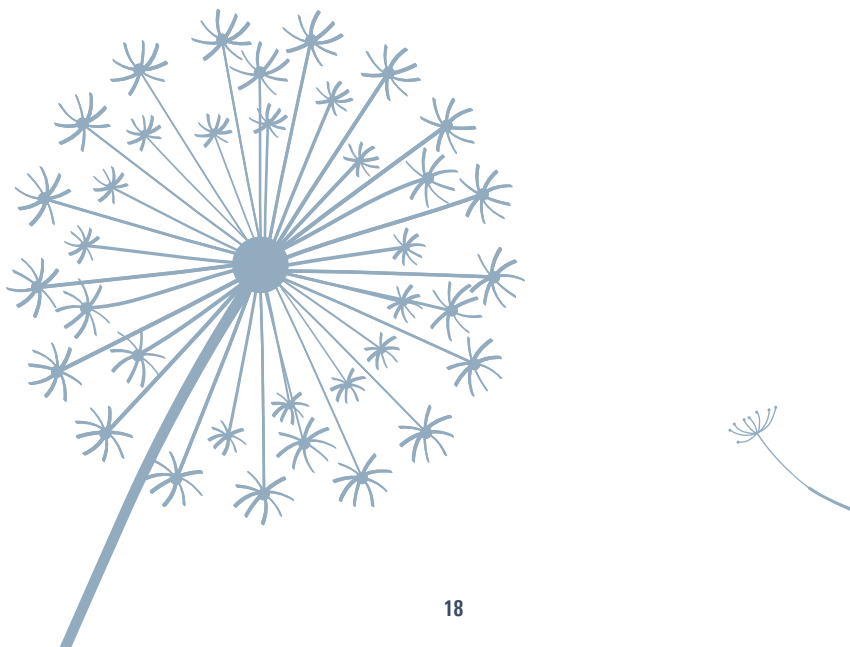

Comportamente problematice care ar putea comunica despre nevoi nesatisfăcute:

izolare	comportament excentric
agresiune verbală sau fizică	comportament conflictogen
scăderea motivației	scăderea capacității de concentrare
îmbolnăviri frecvente	iritabilitate
absențe nemotivate	manifestări frecvente de frustrare, furie
stări depresive	ostilitate față de cei din jur
dezinteres față de imaginea fizică	frici și îngrijorări intense etc.

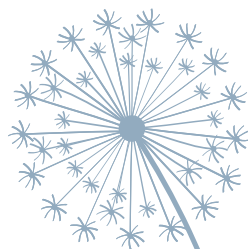
Comportamentele problematice nu trebuie să schimbe percepția adultului față de copil, ci să servească drept semnal de alarmă pentru a iniția acțiuni de prevenire și/sau intervenție.

Satisfacerea nevoilor copiilor constituie responsabilitatea fiecărui adult. Un copil, ale cărui nevoi sunt satisfăcute, va deveni un adult echilibrat, încrezător, responsabil, respectuos și competent, care-și poate realiza eficient funcțiile și rolurile asumate.

CE ACȚIUNI TREBUIE SĂ ÎNTREPRIND ÎNAINTE DE PLECAREA PĂRINȚILOR LA MUNCĂ PESTE HOTARE?

Echipa de profesioniști, care include asistentul social, cadrul didactic, psihologul, medicul de familie, polițistul și autoritatea tutelară locală, are o **misiune nobilă – de a promova drepturile copiilor și a-i proteja de riscurile și pericolele iminente**.

Legislația națională stipulează că părinții sunt reprezentanții legali ai copilului lor și acționează în numele acestuia în relațiile cu toate persoanele și autoritățile, pentru a se asigura că drepturile și interesele legitime ale copilului sunt realizate.

Părinții sunt în drept să-și delege parțial drepturile și obligațiile privind creșterea, îngrijirea și educația copilului unui custode, prin depunerea unei cereri la autoritatea tutelară locală, conform procedurii stabilite de legislație. În acest caz, părinții rămân a fi reprezentanții legali ai copilului, iar custodele exercită atribuții de responsabil legal al copilului, în condițiile legislației. (art. 61 din Codul Familiei).

Anterior, părinții care decideau să plece pentru o perioadă de timp în străinătate, erau obligați să identifice un reprezentant legal care să aibă grijă de copilul lor, să-l supravegheze, să fie responsabil pentru viața și securitatea acestuia în lipsa lor. Cu părere de rău, rata părinților care lăseau copiii în grija unui reprezentant legal era foarte joasă, majoritatea părinților preferând să lase copiii în grija bunicilor sau a altor rude apropiate, fără a institui tutela asupra copilului.

Conform noilor prevederi legale, art. 13 din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți a fost completat cu o nouă formă de protecție – **custodia** – pentru copiii ai căror părinți planifică sau sunt plecați peste hotare – care a substituit forma anterioară de protecție – **tutela/curatela**.

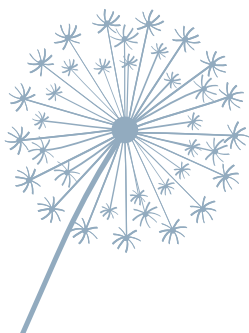
În contextul migrației, fiecare specialist în parte este responsabil să intervină atunci când este la curent cu intenția unui părinte de a pleca la muncă peste hotare.

Acțiunile specialiștilor cu atribuții în protecția copilului sunt reglementate de cadrul legal:

Legea nr. 140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Hotărârea Guvernului nr. 270 din 08.04.2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

Hotărârea Guvernului nr. 81 din 22.02.2023 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la instituirea custodiei și asigurarea organizării și funcționării Serviciului de tutelă/curatelă.

EVALUAREA SITUAȚIEI PĂRINȚILOR CARE INTENȚIONEAZĂ SĂ PLECE LA MUNCĂ PESTE HOTARE

Cum poate interveni un specialist?

- În primul rând, porniți de la premisa că majoritatea adulților care au decis să plece la muncă peste hotare au luat hotărârea într-un moment dificil al vieții, fiind în situație nefavorabilă și într-o stare emoțională precară. Influența maselor are prioritate în aceste momente mai mult decât copilul. Nu toată lumea care dorește să plece la muncă peste hotare raționalizează riscurile și efectele secundare.
- Fără a impune restricții, fără a judeca, discutați cu părintele în mod onest și empatic despre intenția de a pleca la muncă peste hotare.
- Evaluați situația familială: câți copii sunt în familie, ce vârstă au, ce instituție de învățământ frecventează.
- Discutați cu părintele despre motivele intenției de a pleca, despre posibilitățile reale de angajare, despre persoanele de susținere, identificați în ce măsură părintele este conștient de schimbările și consecințele ce pot interveni.
- Discutați care sunt planurile în legătură cu copiii: în grija cui rămân, cum își imaginează relația lor cu copilul pe viitor.

În funcție de evaluarea situației familiei, specialistul își va orienta discuția de mai departe:

- Cu cât vârsta copiilor este mai mică, cu atât mai mult ar trebui convinși părinții, în special mama, despre importanța prezenței fizice și emoționale în creșterea și îngrijirea copilului.
- Dacă părintele este confuz în comunicare, incoerent în explicații, agitat și emotiv, dacă aveți dubii în ceea ce privește corectitudinea celor declarate, încercați să fiți înțelegător și, totodată, fără a fi insistent, să convingeți părintele că, înainte de a pleca, ar trebui să fie mult mai bine informat despre tot ce ține de locul de muncă. Comunicați părintelui că-i puteți oferi ajutor în clarificarea informației despre munca peste hotare. Astfel, nu-i interziceți să plece și, în același timp, îi dați de înțeles că fără o pregătire și informare detaliată este riscant să plece.
- În cazul în care copiii sunt școlari, iar părintele dispune de informații concrete referitoare la locul de muncă, dacă în familie s-a discutat deschis despre intenția de a pleca, intervenția specialistului se rezumă la asigurarea protecției copilului: în grija cui rămâne, instituirea custodiei sau a tutelei, identificarea locului de trai al copilului, luarea lui la evidență, oferirea unor recomandări pentru menținerea relației copil-părinte.
- Înainte de plecarea părintelui/părinților, specialistul care va monitoriza situația copilului rămas acasă, va evalua gradul de pregătire psiho-emoțională și morală a părintelui și a copilului.

Pentru ca un copil să se simtă protejat și să dezvolte sentimentul siguranței pe viitor, este absolut necesar ca familia lui să îi creeze un mediu care să-i ofere securitate emoțională. În primii ani de viață, părinții sunt responsabili pentru formarea relațiilor de atașament sigur, prin a oferi copilului dragostea și respectul de care are nevoie, prin a fi disponibili, deschiși la nevoile lui și capabili să răspundă în mod autentic acestora, mai ales în cazuri critice. Astfel, copilul știe că, indiferent de situație, părinții vor fi prezenți, îl vor susține sau apăra și va primi atenția de care are nevoie.

Plecarea părinților și separarea de copil la vârstele mici poate duce la tulburări grave în perioada maturității.

Se recomandă

Ca familia în care se ia decizia ca unul sau ambii părinți să plece la muncă în străinătate, pentru o perioadă scurtă sau lungă de timp, să solicite sprijinul psihologilor, pedagogilor sau al asistenților sociali din comunitate, pentru a se informa cu privire la modalitățile de pregătire a copiilor, în vederea reducerii la minim a riscurilor psiho-traumatizante, ce ar putea să apară ca urmare a acestui eveniment de viață.

Responsabilitate părintească semnifică îndatoririle și drepturile în îngrijirea unui copil și a bunurilor sale. Plecarea la muncă peste hotare nu limitează și nici nu reduce din responsabilitatea părintească.

Specialiștii în protecția copilului vor discuta cu părintele/părinții care intenționează să plece la muncă peste hotare despre:

- siguranța locului de muncă în țara în care urmează să plece;
- necesitatea instituirii custodiei sau tutelei care va reprezenta interesele copilului și își va asuma responsabilitatea de îngrijire pe perioada lipsei părintelui/părinților;
- persoana în grija căreia va rămâne copilul;
- drepturile și responsabilitățile custodelui, tutorelui;
- planurile de viitor legate de copil (vizite, reîntregirea familiei);
- posibilele riscuri privind relația părinți-copii, pentru a nu-și crea iluzii sau așteptări;
- necesitățile și vulnerabilitățile copiilor ce se accentuează după plecarea părintelui/părinților;
- modalitățile de comunicare și de menținere a relației pozitive dintre părinți și copii;⁴
- necesitatea participării de la distanță la viața și activitățile copilului rămas acasă;
- necesitatea stabilirii contactelor cu cadrele didactice, medicul de familie, asistentul social, polițistul de sector.

⁴ Vezi Broșura „20 întrebări și răspunsuri despre copil, pentru părinții care pleacă peste hotare”, www.farahotare.md.

Oricare dintre specialiști, în momentul în care este la curent cu intenția părintelui/părinților de a pleca peste hotare, trebuie să le explice de ce este important și necesar din punct de vedere legal să instituie custodia sau tutela/curatela asupra copilului/copiilor rămas/rămăși acasă.

Beneficiile instituirii custodiei sau a tutelei:

- asigurarea îngrijirii, educării și dezvoltării normale a copiilor rămași acasă;
- apărarea drepturilor copilului;
- prevenirea situațiilor de risc;
- monitorizarea situației școlare;
- asigurarea asistenței medicale;
- posibilitatea de a da/semna acordul sau dezacordul referitor la anumite evenimente școlare (de ex. excursii);
- oferirea sprijinului emoțional în absența părintelui;
- ajutor la administrarea banilor trimiși pentru îngrijirea copilului rămas acasă.

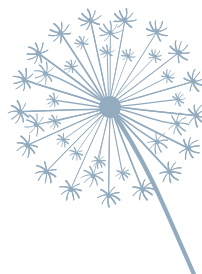

Riscurile neinstituirii custodiei sau a tutelei:

- riscuri legate de sănătatea copilului;
- copilul nu este protejat în fața influențelor negative;
- nu este asigurată bunăstarea fizică a copilului;
- nu este asigurată securitatea copilului;
- riscul neprevenirii și/sau neintervenției în cazul pericolelor ce țin de locuință (apartament, casă, gospodărie);
- copilul se poate atașa de persoane tinere/adulte cu influență negativă.

Criteria de alegere a custodelui/tutorelui

Pot fi numiți custode, tutori sau curatori persoanele majore, care dispun de calități morale, cărora starea de sănătate și cea materială le permit să educe un copil. Custodia, tutela și curatela pot fi instituite de către o singură persoană sau de către un cuplu, soț și soție. Într-o custodie/tutore și copilul aflat sub custodie/tutelă sau curatelă se stabilesc relații de familie care îi vor oferi siguranța și confortul căminului familial.

Persoana în a cărei grijă va rămâne copilul:

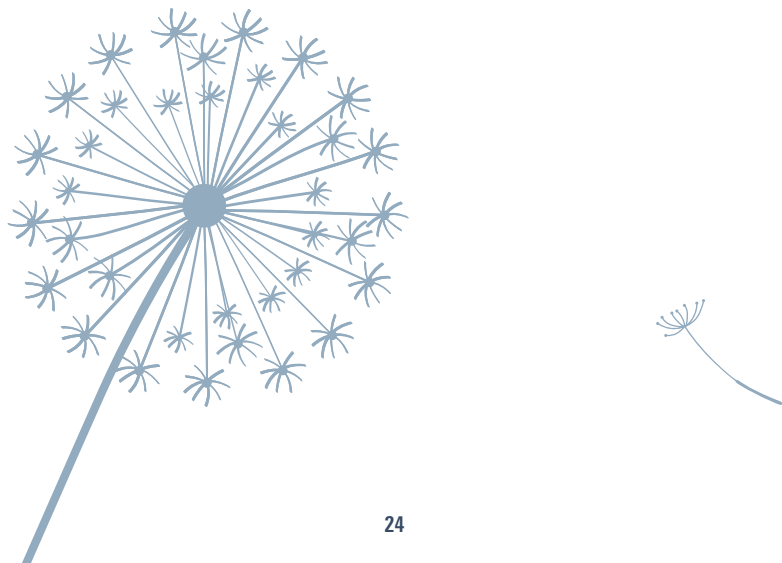
- trebuie să fie de încredere;
- să aibă un comportament adecvat și atitudine pozitivă față de copil;
- să fie capabilă să ofere afecțiune copilului;
- copilul și persoana respectivă se cunosc de mai mult timp;
- copilul dorește să rămână în îngrijirea acestei persoane;
- relația dintre copil și persoana respectivă și copiii acesteia sunt bune;
- copilul va avea parte de atenția și îngrijirea cuvenită, de înțelegere și afecțiune;
- va putea discuta și alte lucruri decât despre mâncare și școală.

Calitatea relației cu persoana de încredere este extrem de importantă pentru bunăstarea emoțională a copilului rămas acasă. O relație bună cu custodele/tutorele pentru copil înseamnă: suport emoțional, încurajare, îndrumare, protecție, siguranță, ceea ce-l va ajuta să treacă mai ușor peste efectele negative ale schimbării.

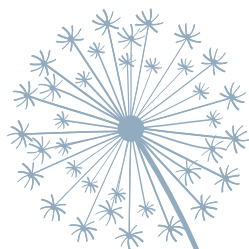
Atenție!

Custodia și tutela îndeplinesc funcțiile ocrotirii părintești, dar aceasta nu înseamnă că drepturile și obligațiile costodelui/tutorelui privitoare la persoana minorului sunt identice cu cele ale părinților firești, fiind doar asemănătoare cu acestea, întrucât în cazul instituirii custodiei sau tutelei nu are loc un transfer al drepturilor și obligațiilor părintești către custode sau tutore, așa cum se întâmplă în cazul adopției, conținutul ocrotirii părintești prin custodie/tutelă privind persoana minorului fiind mai restrâns.

CE ACȚIUNI TREBUIE SĂ ÎNTREPRIND DUPĂ PLECAREA PĂRINȚILOR LA MUNCĂ PESTE HOTĂRE?

ATRIBUȚIILE SPECIALIȘTILOR DIN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI ÎN PROMOVAREA ȘI PROTECȚIA DREPTURILOR COPILOR

Indiferent de situația copilului, indiferent de motivele plecării părinților peste hotare, copilul trebuie protejat. Toți specialiștii în protecția copiilor își asumă rolul de a oferi servicii de calitate.

Atunci când interacționează cu copiii, inclusiv cu copiii ai căror părinți sunt plecați peste hotare, **specialiștii trebuie:**

- să trateze toți copiii în mod egal;
- să se asigure că, în toate acțiunile lor cu privire la copii, interesul superior al copilului reprezintă o prioritate;
- să țină cont de particularitățile de vârstă și de gradul de maturitate ale copilului;
- să-i asigure copilului posibilitatea de a-și exprima liber opinia despre orice problemă îl vizează;
- să sprijine copiii în realizarea dreptului lor de a primi o educație care să le permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității lor;
- să contribuie la respectarea dreptului copiilor din comunitatea lor de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate pe care o pot atinge și de a beneficia de serviciile medicale;
- să asigure respectarea dreptului copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, neglijare, exploatare și trafic;
- să sprijine copiii în realizarea dreptului lor de a participa la activitățile recreative, culturale, artistice și sportive ale comunității, sesizând autoritățile publice locale cu privire la serviciile necesare în acest scop (locuri de joacă, cluburi sportive, cluburi ale copiilor, cinematografe, teatre, biblioteci etc.)
- să permită un flux informațional continuu între specialiști, astfel încât imaginea globală asupra situației copilului rămas acasă să fie obiectivă și completă.

Fiecare specialist cu atribuții în protecția copilului ar trebui să respecte câteva **principii de lucru în comunicarea cu copiii** ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare.

Se recomandă

- de fiecare dată când vizitați copilul, informați-l despre scopul vizitei, a discuției;
- explicați-i copilului că scopul fiecărui specialist este de a oferi sprijin și suport în perioada lipsei părintelui/părinților, de a contribui la menținerea relațiilor cu aceștia și de a găsi soluții pentru un mediu sigur și optim pentru dezvoltarea sa;
- asigurați copilul că nu aveți intenția de a-i controla familia și nici pe el;
- asigurați copilul că nu va fi luat din familie/de acasă (unii copii au temerea că vor fi instituționalizați);

- asigurați și convingeți copilul că el nu poartă nicio vină pentru decizia părintelui/părinților de a pleca peste hotare;
- evaluați problemele cu care se confruntă copilul și stabiliți soluții optime, în funcție de gravitatea problemei;
- evaluați calitatea relației copilului cu îngrijitorul și stabiliți obiectivele de intervenție în caz de necesitate.

Discuțiile cu copilul trebuie să fie într-o atmosferă deschisă, binevoitoare, de suport, bazate pe respect și încredere, dar în același timp neutre.

Toți specialiștii sunt obligați să sesizeze imediat autoritatea tutelară locală sau teritorială, dacă au suspiciuni în legătură cu existența unei situații de violență sau de neglijare a unui copil.

Dacă există motive temeinice de a suspecta că viața și securitatea copilului sunt în primejdie, reprezentanții echipei multidisciplinare au dreptul să viziteze copiii la locuința lor și să se informeze despre felul în care aceștia sunt îngrijiți, despre sănătatea și dezvoltarea lor fizică, educarea și pregătirea lor profesională, acordând, la nevoie, îndrumările necesare.

ATRIBUȚII SPECIFICE ȘI RECOMANDĂRI

Autoritatea tutelară locală

Autoritatea tutelară locală are următoarele atribuții în protecția copiilor al căror părinte - sau ambii părinți - este plecat la muncă peste hotare:

- asigură recepționarea și înregistrarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului, se autosesizează în cazul identificării unor copii aflați în situație de risc;
- coordonează examinarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului;
- asigură evaluarea familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- asigură luarea copilului de la persoanele în grija cărora se află acesta, în cazul existenței unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea lui;
- asigură instituirea custodiei/tutelei/curatelei asupra copiilor ai căror părinți sunt plecați peste hotare;
- cooperează, la nivel local, cu instituțiile, structurile și serviciile cu atribuții în domeniul protecției copilului;
- coordonează procesul de monitorizare a situației familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

- coordonează procesul de analiză a situației la nivel local privind protecția copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- colaborează cu autoritățile tutelare teritoriale și centrale în vederea protecției copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, inclusiv prin informarea reciprocă pe probleme de interes comun.

Cadrul didactic

Reprezentanții instituțiilor de învățământ (grădiniță, gimnaziu, liceu) sunt obligați să informeze autoritatea tutelară locală privind identificarea copiilor ai căror părinți/unicul părinte sunt plecați/este plecat la muncă peste hotare.

Acțiuni de intervenție a cadrului didactic pentru prevenirea efectelor negative:

- menținerea unei legături la distanță cu părinții, prin modalitatea stabilită (WhatsApp, Viber, Messenger, Telegram, Instagram, e-mail, telefon și altele);
- informarea părinților plecați în caz de pericol sau situație de risc;
- deschidere și receptivitate față de nevoile copilului;
- cunoașterea dorințelor și intereselor copiilor, a cercului de prieteni ai acestora;
- observarea comportamentului și a schimbărilor psihologice care se produc la copii;
- oferirea susținerii și sprijinului emoțional copiilor rămași acasă;
- implicarea copiilor în diverse activități, inclusiv extracurriculare;
- interes în ce privește relația copilului cu părintele rămas/tutorele;
- organizarea grupurilor de suport pentru susținerea copiilor rămași acasă;
- organizarea grupurilor de suport pentru bunici și tutori, în vederea susținerii acestora și prevenirii efectelor negative asupra copiilor;
- informarea părinților și a persoanelor care îngrijesc copiii despre riscurile migrației asupra dezvoltării copilului, riscurile nepregătirii copilului pentru plecarea părinților și despre riscurile unei relații nesănătoase cu copilul;
- referirea copiilor spre alte servicii din comunitate.

Asistentul social

Specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – asistentul social comunitar – va evalua și va monitoriza situația copilului ai cărui părinți sunt plecați la muncă peste hotare.

Chiar dacă numai unul dintre părinți este plecat, este necesară o evaluare atentă a situației părintelui în grija căruia a rămas copilul, pentru a stabili măsura în care acesta este capabil să răspundă nevoilor fizice, emoționale, educaționale și medicale ale copilului.

Asistentul social poate organiza activități de informare a părinților despre riscurile neinstaurării custodiei/tutelei și riscurile neinformării autorităților tutelare locale în privința plecării din țară.

Psihologul

Rolul psihologului (din cadrul instituției de învățământ sau din cadrul Serviciului Asistență Psihopedagogică) în lucrul cu copiii rămași acasă trebuie tratat ca un rol în cadrul echipei de specialiști care abordează și evaluează cazul, iar, ulterior, colaborează pentru oferirea celor mai potrivite servicii pentru copil.

La necesitate, poate fi solicitată intervenția psihologului din cadrul altei instituții (de ex., Centrul de zi din apropiere). Evaluarea psihologică a copiilor rămași acasă trebuie să răspundă nevoii de concepere și aplicare a unei intervenții psihosociale centrate pe copil și familie.

Obiectivele evaluării psihologice a copilului, ai cărui părinți sunt plecați, se referă la:

- identificarea problemelor psiho-emoționale și/sau comportamentale prezente ale copilului (natura, forma și intensitatea tulburărilor sau deficitelor de dezvoltare prezente, tipurile de procese psihice afectate);
- modul în care problemele copilului sunt legate de dezvoltarea sa, de istoricul său familial și social (calitatea relațiilor cu membrii familiei, tipul de atașament, calitatea relațiilor cu persoana în grija căreia se află și familia acesteia, evenimente și schimbări importante în viață etc.);
- modalitatea de raportare a copilului la plecarea părinților/părintelui și la situația prezentă și manifestările sale psihocomportamentale.

Obiectivul principal al intervenției psihologice în cazul copiilor rămași acasă este ca aceștia să fie capabili să traverseze perioada de absență a părinților și să regăsească sentimentul de securitate din relația copil-părinte.

Psihologul din instituția de învățământ, împreună cu **dirigintele**, poate organiza **activități interactive cu copiii**, în vederea prevenirii efectelor negative ale migrației (seminar, dezbateri, training, atelier de formare). Obiectivele acestora pot fi:

- formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare și de relaționare asertivă cu alți copii și cu adulții;
- învățarea unor abilități de adaptare pentru a face față cât mai bine la schimbările legate de vârstă și la problemele cu care se confruntă;
- formarea și consolidarea unei imagini de sine realiste și a unei stime de sine pozitive;
- înțelegerea propriilor emoții și învățarea unor strategii de autocontrol;

- dezvoltarea responsabilității pentru propriile acțiuni și decizii;
- formarea unor atitudini pozitive față de lume și față de ceilalți;
- formarea de deprinderi de învățare și de dezvoltare personală;
- dezvoltarea unor abilități de explorare a traseelor educaționale și profesionale.

Medicul de familie

Medicul de familie are rolul de a monitoriza și menține starea de sănătate a copilului ai cărui părinți sunt plecați la muncă peste hotare.

Acțiunile de intervenție a medicului de familie:

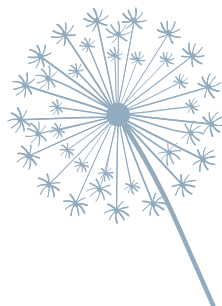
- monitorizează starea de sănătate a copilului;
- organizează ateliere informative despre alimentația sănătoasă, riscul consumului de substanțe psihotrope, modificările fiziologice în pubertate și adolescență, educația sexuală;
- poate organiza grupuri de suport separate pentru fete și băieți, în vederea prevenirii situațiilor de risc legate de sănătate;
- urmărește programul vaccinărilor;
- efectuează vizite periodice la domiciliul copilului, în scop de supraveghere.

Polițistul de sector

Polițistul de sector este responsabil de securitatea fiecărui copil.

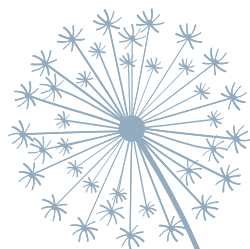
Acțiunile din cadrul intervenției polițistului de sector:

- se asigură că toți copiii de vârstă școlară din comunitatea lor frecventează lecțiile și nu își petrec timpul în stradă (sau în case abandonate de la marginea satului), în compania unor persoane necunoscute. Monitorizează și urmărește situația acestor copii;
- se asigură că disciplina școlară este aplicată cu respectarea demnității umane a copilului;
- organizează ateliere informative privind riscul consumului de alcool, al drogurilor și altor substanțe toxice. Totodată, îi informează pe copii despre riscul comportamentelor antisociale, prevenirea accidentelor etc.

**CUM RESPECT CONFIDENȚIALITATEA
INFORMAȚIEI DESPRE SITUAȚIA COPILOR
ȘI A FAMILIILOR ACESTORA?**

Confidențialitatea asigură o protecție mai bună a copilului și a familiei. Copiii și părinții, știind că profesioniștii respectă confidențialitatea, vor apela cu încredere și vor fi mai cooperanți.

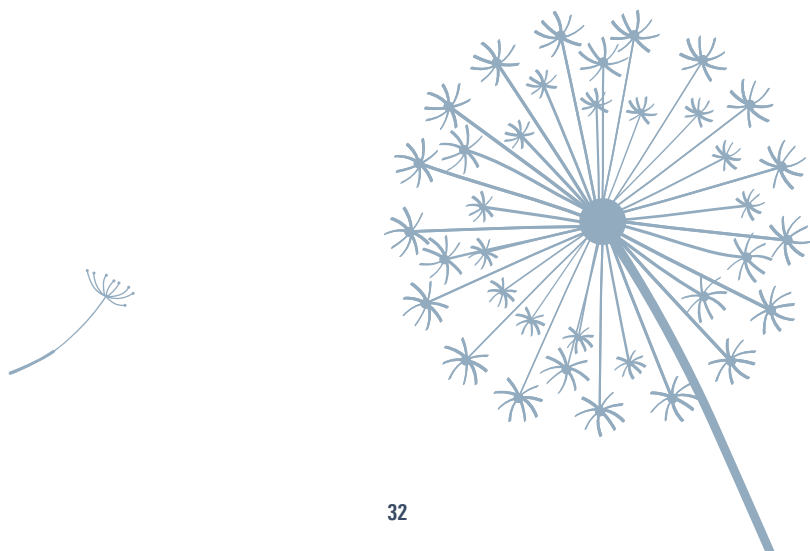
Specialiștii din domeniul protecției copilului (autoritate tutelară/primar, asistent social, medic, polițist, pedagog, educator, psiholog etc.) sunt obligați să păstreze confidențialitatea privind datele persoanelor asistate social, astfel încât informațiile despre beneficiar (copil, părinte/părinți) să nu fie divulgate sau făcute publice fără acordul persoanei în cauză.

Specialiștii trebuie să asigure confidențialitatea în procesul asistării cazului copilului (inclusiv a părinților). Ei nu vor divulga nicio informație obținută în cadrul asistării, precum și din documentele întocmite sau care i-au fost oferite de către copil, părinte/părinți pe parcursul procesului de asistare a cazului, chiar și după încetarea funcției sale, cu excepția cazului în care legea prevede contrariul.

Există câteva situații în care informațiile confidențiale pot fi divulgate către o a treia parte. Specialiștii din domeniul protecției copilului trebuie să informeze copilul, părinții, custodele și tutorele copilului despre confidențialitate și excepțiile sale. Aceste informații pot fi oferite fie oral, fie sub forma unui document. A neglija acest lucru nu este egal cu a avea un comportament lipsit de etică, dar mai curând – un comportament care poate duce la potențiale probleme.

Excepțiile de la regula generală a confidențialității sunt dictate de acele situații în care încălcarea confidențialității este necesară (nu „permisă”, ci „necesară”):

- pentru protecția sănătății publice;
- pentru prevenirea unui pericol iminent;
- pentru prevenirea săvârșirii unei fapte penale sau pentru împiedicarea producerii rezultatului unei asemenea fapte, ori pentru înlăturarea consecințelor unor prejudicii, drept urmare ale unei asemenea fapte.

**CE REFERINȚE LEGISLATIVE
ȘI ALTE RESURSE UTILE POT CONSULTA?**

Resurse online:

- tdh.md/CASTLE
- farahotare.tdh.md
- childhub.org/ro
- drepturilecopilului.md
- suntparinte.ro
- desprecopii.ro
- proeducation.md
- parintibuni.ro
- sfatulparintilor.ro

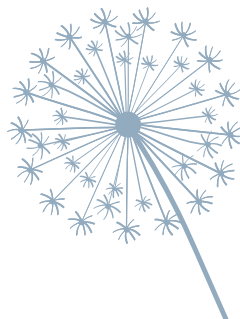

Cursuri și materiale didactice:

- Curs de lecții video „Aspecte generale privind protecția copilului” și alte materiale informative și de dezvoltare profesională, elaborate de Terre des hommes Moldova și disponibile pe pagina web tdh.md
- Ghid pentru dezvoltarea relațiilor sănătoase între părinți și copii: o abordare pozitivă, bazată pe respectarea drepturilor copiilor”, Organizația „Salvați copiii”, București, Speed Promotion, 2012
- „Ghid pentru profesioniștii care lucrează cu copiii migranților”, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC), 2014
- Suportul de curs „Psihosociologia relației copil – profesionist în domeniul social”, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Centrul de Investigații și Consultanță „SocioPolis” și Caritas Republica Cehia, 2016, disponibil pe sociopolis.md
- Broșuri pentru profesioniști, elaborate de Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii și disponibile pe cnpac.org.md

Organizațiile care oferă consultații cu privire la siguranța angajării în câmpul muncii peste hotare:

- migratiesigura.md
- brd.gov.md
- cariera.anofm.md

Fundația Terre des hommes Moldova

str. Nicolae Iorga, nr. 6, MD-2009, Chișinău, Moldova
Tel: +373 22 238 039; E-mail: mda.office@tdh.org
Web: tdh.md | stopbullying.md | childhub.org
facebook.com/tdhmoldova

Terre des hommes

Sprîjin copililor.

©Fundația Terre des hommes Moldova, 2023